

Lausunto alueellisen jätehuoltolautakunnan talousarvioesityksestä vuodelle 2027

Yhdyskuntalautakunta 11.08.2026

548/11.00.00/2026

Valmistelija ympäristötarkastaja Tuija Selänpää

Asia

Alueellinen jätehuoltolautakunta valmistelee talousarvioesitystä vuodelle 2027. Jätehuollon viranomaistehtäviä koskevan sopimuksen mukaan talousarvion valmistelun yhteydessä kunnille on varattava tilaisuus esityksen tekemiseen toiminnan tavoitteista, suunnitelluista toimenpiteistä ja rahoituksesta. Sopimuksen mukaan talousarvio on laadittava siten, että edellytykset yhteistoiminnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Toimialueen kunnille varataan mahdollisuus antaa lausuntonsa vuoden 2027 talousarvioesityksestä. Lausuntoa on pyydetty 14.8.2026 mennessä ja tästä johtuen asiaa koskeva pykälä tarkistetaan kokouksessa.

Alueellisen jätehuoltolautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2027

Alueellinen jätehuoltolautakunta toimii jätelain (646/2011) 23 §:n mukaisena kuntien yhteisenä jätehuoltoviranomaisena. Yhteistoiminta-alueeseen kuuluu 17 Pirkanmaan kuntaa mukaan lukien Lempäälä. Tampereen kaupunki toimii yhteistoiminta-alueen isäntäkuntana.

Jätehuoltoviranomaisen tehtävät määritellään jätelaissa. Jätehuoltoviranomainen päättää jätehuollon järjestämisen yleisistä periaatteista kuten jätetaksasta, jätteenkuljetusjärjestelmästä ja jätehuoltomääräyksistä. Lisäksi jätehuoltoviranomainen käsittelee anomukset jätehuoltomääräyksistä poikkeamiseksi ja jätemaksun määrittämiseksi taksasta poiketen sekä jätehuoltomääräysten mukaisia ilmoitusasioita. Jätehuoltoviranomainen myös seuraa jätelainsäädännön ja kunnallisten jätehuoltomääräysten toteutumista toimialueellaan.

Jätehuoltoviranomaisen toiminnalla luodaan edellytykset ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavalle ja asiakkaita monipuolisesti palvelevalle jätehuoltojärjestelmälle. Toiminnalla turvataan tehokas ja yhdenmukainen viranomaispäätöksenteko yhteistoiminta-alueella. Jätehuoltoviranomainen huolehtii, että yhteistoiminta-alueen kuntien, ympäristönsuojeluviranomaisten, Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n ja muiden sidosryhmien kanssa tehdään yhteistyötä jätehuollon alueelliseksi kehittämiseksi.

Toimintaympäristön muutokset

Kansallinen jätelainsäädäntöä koskeva ohjaus on edelleen jatkuvassa muutoksessa. Talousarvioesitystä laadittaessa hallituksen esitys jätelain muuttamiseksi on ollut lausuttavana ja muutosten on esitetty tulevan voimaan 1.9.2027. Muutokset liittyvät EU:n yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteiden saavuttamista koskevan kansallisen sääntelyn tiukentumiseen. Esitetyillä jätelain muutoksilla pyritään esimerkiksi parantamaan yhdyskuntajätteiden, pakkausjätteiden (erityisesti muovipakkausten) sekä biojätteen kierrätystä sekä hillitsemään jätteenpolttoa.

Tarkastelussa on myös jäteasetuksen muuttaminen, jonka odotetaan esimerkiksi tiukentavan asuinkiinteistöille ja kuntien hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöille asetettuja jätteiden erilliskeräysvelvoitteita

yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi. Todennäköisesti huomio keskittyy biojätteen ja muovipakkausjätteiden erilliskeräysvelvoitteisiin. Mikäli jokaista kiinteistöä koskeva biojätteen lajittelu- ja erilliskeräysvelvoite laajenee aiempaan pienempiin taajamiin, jätehuoltoviranomaiseen kohdistuva hallinnollinen taakka kasvaa.

Lisäksi valmistelussa on ns. jätelaki 2 -hanke, jonka tarkoituksena on muuttaa yhdyskuntajätehuollon kilpailuneutraliteettia koskevia säännöksiä huomioiden mm. hallitusohjelman mukaiset kirjaukset kuntien toissijaisen jätehuollon järjestämisvastuun tarkentamisesta. Lakimuutos on lausunnoilla ja sen esitetään astuvan voimaan 1.1.2027.

Ympäristöministeriössä on käynnissä työ uuden kiertotalouslain valmistelemiseksi. Kiertotalouslaki tulee korvaamaan voimassa olevan jätelain. Tavoitteena on toteuttaa jätelain kokonaisuudistus seuraavan hallituskauden aikana. Tässä yhteydessä on esimerkiksi esitetty, että jätehuoltoviranomaiselle säädettäisiin osittaista valvontatoimivaltaa, mikä olisi rinnakkainen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan kanssa.

Alueellisella tasolla vuonna 2027 jatketaan aiempaa laajempien kiinteistöittäisten jätteenkuljetusalueiden käyttöönottoa. Kuljetusalueet laajenevat Orivedellä, Juupajoella, Ruovedellä ja Vesilahdessa, ja muutos koskee noin 3 000 asiakasta. Samanaikaisesti kompostointi-ilmoitusten käsittelyn arvioidaan lisäävän hallinnollista työmäärää. Vuonna 2022 tehtyjen ilmoitusten (n. 11 000 kpl) viiden vuoden voimassaolo päättyy vuoden 2026 lopussa, minkä vuoksi ne on uusittava.

Vuoden 2027 toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan mittarit ja niiden tavoitetasot ovat samoja kuin vuonna 2026. Vuoden 2027 toiminnassa painotetaan kolmea keskeistä kokonaisuutta: ennakoivaa ja vaikuttavaa viranomaistoimintaa, jätelainsäädännön ja jätehuoltomääräysten noudattamisen seurantaa sekä selkeää ja sujuvaa yhteistyötä jätehuollon toimijoiden välillä.

Ennakoiva ja vaikuttava viranomaistoiminta

Vuoden 2027 aikana korostuu toimintaympäristön muutoksiin varautuminen ja muutosten hallittu toimeenpano. Jätelainsäädännön ja kiertotalouden muutoksia seurataan aktiivisesti, ja niiden vaikutuksia jätehuoltomääräyksiin, jätetaksoihin ja muihin keskeisiin asiakirjoihin arvioidaan ennakoivasti. Muutosten toimeenpanoa valmistellaan yhteistyössä Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n ja toimialueen kuntien kanssa siten, että muutokset voidaan viedä käytäntöön hallitusti ja oikea-aikaisesti. Viranomaistoiminnassa panostetaan päätösten, ohjeiden ja viestintämateriaalien selkeyteen ja ymmärrettävyyteen sekä ennakoivaan viestintään. Tavoitteena on tukea tulevien muutosten sujuvaa toimeenpanoa. Samalla pyritään vähentämään yksittäisten asiakaskohtaisten päätösten tarvetta selkeyttämällä ratkaisulinjauksia. Toimintavuoden aikana arvioidaan, missä asiakokonaisuuksissa päätöksenteko voidaan korvata hallinnollisesti kevyemmillä menettelyillä.

Jätelain ja jätehuoltomääräysten noudattamisen seuranta

Vuonna 2027 jatketaan vakituisten asuinkiinteistöjen lietesäiliöiden tyhjennysten seurantaa. Seurannan tavoitteena on varmistaa kiinteistöjen kuulumisen kunnan järjestämään jätehuoltoon sekä tyhjennysten toteutuminen jätehuoltomääräysten mukaisesti, ja ehkäistä puutteista aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja. Lisäksi jätehuoltoon liittymisen seurannan reaaliaikaisuutta kehitetään edelleen jätteenkuljetusrekisteriä ja paikkatiedon hyödyntämistä parantamalla. Samalla selvitetään myös

mahdollisuuksia hyödyntää tekoälyä seurantatyössä, jotta viranomaistehtävät voidaan hoitaa vaikuttavasti ja yhdenmukaisesti. Toimintavuoden aikana varaudutaan myös kompostointi-ilmoitusten uusimiseen liittyvään työmäärään.

Selkeä ja toimiva yhteistyö jätehuollon toimijoiden välillä

Vuonna 2027 kehitetään edelleen yhteistyötä jätehuollon keskeisten toimijoiden ja viranomaisten välillä. Erityisenä tavoitteena on edistää yhteisten valvontakäytäntöjen muodostamista ja varautua siihen, että jätehuoltoviranomaisen rooli voi jatkossa laajentua valvonnan suuntaan. Yhteiset toimintamallit suunnitellaan ennakoivasti yhteistyössä kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten kanssa. Toimintavuoden aikana selkeytetään edelleen eri toimijoiden rooleja, vastuita ja yhteisiä prosesseja. Tavoitteena on tunnistaa ja poistaa epäselvät, päällekkäiset tai tulkinnanvaraiset toimintatavat sekä varmistaa, että vastuut on dokumentoitu selkeästi. Erityisesti rakennusvalvonta- ja jätehuoltoviranomaisen yhteistyötä kehitetään osana kuntien kanssa tehtävää yhteistyötä siten, että eri toimijoiden välille pyritään muodostamaan yhteinen näkemys jätehuoltovelvoitteiden kiinteistöjen kokonaisuudesta.

Palvelukokonaisuuden talous

Jätehuoltoviranomaisen vuoden 2027 talousarvioksi esitetään 595 000 €. Kuluvan vuoden talousarvio on 604 000 €, joten budjetin esitetään alenevan 9 000 eurolla. Talousarvion henkilöstömenojen kasvu johtuu 1.4.2027 voimaan tulevasta kunta-alan yleiskorotuksesta. Lisäksi henkilöstömenoihin vaikuttaa Tampereen kaupungin vuonna 2025 pidettyihin yhteistoimintaneuvotteluihin liittyvä organisaatiomuutos, jossa jätehuoltopäällikön resurssia on siirretty osittain myös ympäristövalvonnan toiminnan johtamiseen. Tämä pienentää jätehuoltoviranomaisen kustannusosuutta, mutta kokonaisuutena henkilöstömenot ovat hieman aiempaa talousarviota korkeammalla tasolla tulevan yleiskorotuksen takia.

Vuokrakustannukset ovat alenemassa vuodesta 2026. Vuonna 2026 vuokriin vaikuttaa toimitilojen vaihtaminen, minkä vuoksi vuokria kohdentuu osittain sekä vanhoihin että uusiin toimitiloihin. Vastaavaa päällekkäistä kustannusta ei ole enää vuonna 2027, mikä pienentää vuokratasoa noin 12 000 eurolla. Muut toimintamenot säilyvät pääosin ennallaan.

Jätehuoltoviranomaisen talousarvioesitykseen liittyy vielä epävarmuuksia, koska Tampereen kaupungin kehysneuvottelut ovat vasta käynnistymässä. Tämän vuoksi talousarvioesitystä varaudutaan päivittämään ennen talousarvion hyväksymistä jätehuoltolautakunnassa syyskuussa. Kaupungin ylikunnalliset lautakunnat joutuvat kuitenkin aloittamaan ensi vuoden talousarviovalmistelun jo nyt, jotta talousarvioesitys ehditään lähettämään talousarvioprosessin edellyttämässä aikataulussa toimialueen kuntiin lausunnoille. Tampereen kaupungilla on myös käynnissä talouden tasapainottamisohjelma, jonka ensi vuoden kohdentuminen jätehuollon alueellisiin viranomaispalveluihin on vielä osittain epäselvä. Nämä tiedot varmistuvat kesän ja alkusyksyn aikana

Liite: Alueellisen jätehuoltolautakunnan talousarvio vuodelle 2027

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 5. luvun 22 §:n ja 25 §:n mukaan ydyskuntalautakunta on toimivaltainen päättämään asiasta.

Lisätietoja: ympäristötarkastaja, puh. 041 730 9603,
tuija.selanpaa@lempaala.fi

Esittelijä

Yhdyskuntajohtaja

Päätösehdotus

Yhdyskuntalautakunta päättää todeta lausuntonaan, ettei sillä ole huomautettavaa alueellisen jätehuoltolautakunnan vuoden 2027 talousarvioesityksestä.

Päätös

Tiedoksi

kirjaamo@tampere.fi